

Bijlage 6: Tekst Inferno canto XXIX

La molta gente e le diverse piaghe
avian le luci mie sì inebriate,
che de lo stare a piangre eran vaghe. 3

Ma Virgilio mi disse: 'Che pur guate?
perché la vista tua pur si soffolge
là giù tra l'ombre triste smozzicate?' 6

Tu non hai fatto sì a l'altre bolge;
pensa, se tu annoverar le credi,
che miglia ventidue la valle volge. 9

E già la luna è sotto i nostri piedi:
lo tempo è poco omai che n'è concesso,
e altro è da veder che tu non vedi.' 12

'Se tu avessi,' rispuos'io epresso,
'atteso a la cagion perch'io guardava,
forse m'avresti ancor lo star dimesso.' 15

Parte sen giva, e io retro li andava,
lo duca, già facendo la risposta,
e soggiugnendo: 'Dentro a quella cava 18

dov'io tenea or li occhi sì a posta,
credo ch'un spirito del mio sangue pianga
la colpa che là giù cotanto costa.' 21

Allor disse 'l maestro: 'Non si franga
lo tuo pensier da qui innanzi sovr'ello.
Attendi ad altro, ed ei là si rimanga; 24

ch'io vidi lui a piè del ponticello
mostrarti, e minacciar forte, col ditto,
e udi'l nominar Geri del Bello. 27

Tu eri allor sì del tutto impedito
sorva colui che già tenne Altaforte,
che non guardasti in là, sì fu partito.' 30

'O duca mio, la violenta morte
che non li è vendicata ancor,' diss'io,
'per alcun che de l'ontia sia consorte, 33

fece lui disdegnoso; ond'el sen gio
sanza parlarmi, sì com'ioestimo:
e in ciò m'ha el fatto a sé più pio.' 36

Così parlammo infino al loco primo
che de lo scoglio l'altra valle mostra,
se più lume vi fosse, tutto ad imo. 39

Die massa mensen met hun vreemde wonden
bracht in mijn ogen zulk een dronkenschap
teweeg, dat die maar 't liefst daar bléven huilen.3

Vergilius echter zei: 'Waar blijf je zo
naar kijken en wat houdt je oog beneden
gevestigd bij 't verminkte schimmenvolk? 6

Dat deed je ook niet bij de andere grachten!
Als jij hen denkt te tellen, weet dan wel:
't gaat tweeëntwintig mijl hier in de rondte. 9

Ook hebben wij de maan al onder ons:
de tijd is kort die ons nu nog gegund is
en buiten dit is hier nog meer te zien!' 12

'Als u beseft had,' was daarop mijn antwoord,
'waarom ik hier zo naar beneden keek,
mocht ik misschien van u wel langer blijven.' 15

Intussen ging alweer, en ik met hem,
mijn gids; nog doende met mijn antwoord voegde
ik dit nog toe: 'Daar in die holte, waar 18

ik net mijn blik zo strak op richtte, jammert
de schim, geloof ik, van een bloedverwant
om schuld die 'm duur te staan komt daar
beneden.' 21

Toen zei mijn meester: 'Laat van nu af aan
je aandacht niet door hem gehinderd worden;
richt die naar elders en laat hem maar staan, 24

want 'k zag net onder aan de brug zijn vinger
al dreigend naar jou wijzen, hoorde ook
de naam Geri del Bello als men 'm aansprak. 27

Maar jij was zo totaal door hem die eens
Hautefort beheerste, in beslag genomen
dat pas na diens vertrek je daarheen keek.' 30

' O gids van mij, die moord is nu nog steeds niet
gewroken door een naaste die zichzelf
de smaad, hém aangedaan, heeft aangetrokken.33

Dat maakt hem zo verontwaardigd, denk ik, dat
hij wegliep zonder 'n woord tot mij te richten:
daarom ben ik nog meer met hem begaan.' 36

Zo spraken wij tot waar de tiende buidel
vanaf de dam het eerst te zien was, ja,
was er meer licht geweest, tot op de bodem. 39

Quando noi fummo sor l'ultima chiostra
di Malebolge, sì che i suoi conversi
potean parere a la veduta nostra, 42

lamenti saettraron me diversi,
che di pietà ferrati avean li strali;
ond'io li orecchi con le man copersi. 45

Qual dolor fora, se de li spedali,
di Valdichiana tra 'l luglio e 'l settembre
e di Maremma e di Sardigna i mali 48

fossero in una fossa tutti 'nsemble,
tal era quivi, e tal puzzo n'usciva
qual suol enir de la marcite membre. 51

Noi discendemmo in su l'ultima riva
del lungo scoglio, pur da msn sinistra;
e allor fu la mia vista più viva 54

giù ver lo fondo, la 've la ministra
de l'alto Sire infallibil giustizia
punisce i falsador che qui registra. 57

Non credo ch'a veder maggior tristizia
Fosse in Egina il popol tutto infermo,
quando fu l'aere sì pien di malizia, 60

che li animali, infino al picciol vermo,
cascaron turri, e poi le genti antiche,
secondo che i poeti hanno per fermo, 63

si ristorar di seme di formiche;
che'era a veder per quella oscura valle
languir li spirti per diverse biche. 66

Qual sopra 'l ventre, e qual sopra le spalle
l'un de l'altro giacea, e qual carpone
si trasmutava per lo tristo calle. 69

Passo passo andavam senza sermone,
guardando e ascoltando li ammalati,
che non potean levar le lor persone. 72

Io vidi due sedere a sé poggiati,
com'a scaldar si poggia tegghia a tegghia,
dal capo al piè di schianze macolati; 75

e non vidi già mai menare tregghia
a ragazzo aspettato dal signoroso,
né a colui che mal volontier vegghia, 78

come ciascun menava spesso il morso
de l'unghie sopra sé per la gran rabbia
del pizzicor, che non ha più soccorso; 81

Beneden uit de laatste kloostergang
van Malebolge, waar de schare boeders
van dat convent in 't zicht had kunnen zijn, 42

trof mij een schot van vreemde klachten: pijlen
waarvan de punt in deernis leek gedoopt,
zodat 'k mijn oren met de handen afsloot. 45

Als alle pijn uit de hospitalen van
het Chiana-dal*, van juli tot september,
en van Maremma, wat Sardinië biedt 48

aan rampspoed, in één greppel werd verzameld
dan zou 't daar zijn als hier, en 'n stank steeg op
alsof er leden lagen weg te rotten. 51

We daalden van de lange strekdam naar
de laatste bolgia-oever, steeds linksom gaand,
en toen pas kon ik alles scherper zien 54

beneden op de bodem waar, onfeilbaar,
Gerechtigheid, Gods dienstmaagd, hén straft die
zij bij hun leven als vervalsers merkte. 57

Ik denk niet dat er in Aegina méér
geleden werd – toen 't hele volk doodziek was
en zo'n bederf de lucht daar had verpest 60

dat tot en met de kleinste worm de dieren
bezweken, allemaal, waarop het volk
van eerst (de dichters houden dat voor waarheid!)

uit mierenzaad hersteld werd – meer dan hier
in 't duistere dal: men zag de geesten tegen
elkaar geleund, als schoven op het veld. 66

Zo lag men opgetast hier, de één voorover
de ander ruggelings – daar kroop er een
langs 't droeve pad op handen en op voeten. 69

Wij liepen stap voor stap en zwiggend voort
en keken naar, en hoorden ook, de zieken
die niet bij machte waren op te staan. 72

Ik zag een tweetal rug aan rug gezeten
als pannen die men schrijlings drogen laat,
van top tot teen ontsierd door korst en schilfer. 75

Nooit zag 'k een roskam in de handen van
een stalknecht, als zijn meester staat te wachten
- of door zijn eigen haast en zin in slaap – 78

zó rossen als hun scherpe nagels raasden,
waarmee eenieder aldoor bij zichzelf
een jeuk besteed waarbij geen krabben helpt

e sì traevan giù l'unghie la scabbia,
come coltel di scardova le scaglie
o d'altro pesce che più larghe l'abbia. 84

'O tu che con le dita ti dismaglie,
cominciò 'l duca mio a l'un di loro,
'e che fai d'esse talvolta tanaglie, 87

dinne s'alcun Latino è tra costoro
che son quinc'entro, se l'unghia ti basti
etternalmente a cotesto lavoro.' 90

'Latin siam noi, che tu vedi sì guasti
gui ambedue,' rispuose l'un piangendo;
'ma tu chi se'che di noi dimandasti?' 93

E 'l duca disse: 'I son un che discendo
Con questo vivo giù di balzo in balzo,
e di mostrar lo 'nferno a lui intendo.' 96

Allor si ruppe lo comun rincalzo;
e tremando ciascuno a me si volse
con altri che l'udiron di rimbalzo. 99

Lo buon maestro a me tutto s'accolse,
dicendo: 'Di a lor ciò che tu vuoi';
e io incominciai, poscia ch'ei volse: 102

'Se la vostra memoria non s'imboli
nel primo mondo da l'umane menti,
ma s'ella viva sotto molti soli, 105

ditemi chi voi siete e di che ganti;
la vostra sconcia e fastidiosa pena
di palesarvi a me non vi spaventi.' 108

'Io fui d'Arezzo, e Albero da Siena,'
rispuose l'un, 'mi fé mettere al foco;
ma quel per ch'io mori' qui non mi mena. 111

Vero è ch'i' dissi lui, parlando a gioco:
'I mi sapei levar per l'aere a volo';
e quie, ch'avea vaghezza e senno poco, 114

volle ch'i' li mostrassi l'arte; e solo
perch'io nol feci Dedalo, mi fece
ardere a tal che l'avea per figliulo. 117

Ma nell'ultima bolgia de le diece
me per l'alchimia che nel mondo usai
dannò Minòs, a cui fallar non lece.' 120

meer. 81

Hun nagels trokken schilfers van hun schurft
zoals een mes de schubben van een brasem
of andere vis die er nog grotere heeft. 84

'U daar,' begon mijn gids, 'die met uw vingers
u van uw maliënkolder ring voor ring
ontdoet, zo lijkt het wel, als met een nijptang: 87

als u ons zegt of één van dezen hier
een Italiaan is, mogen dan uw nagels
in eeuwigheid geknipt zijn voor dit werk..!' 90

'Wij beiden,' zei de een in tranen, 'die u
zo toegetakeld ziet, zijn Italiaan.
Maar wie bent u, die dit van ons wilt weten?' 93

Waarop mijn gids: 'Ik ben degeen die kring
voor kring met deze, die nog leeft, omlaaggaat:
mijn doel is, hem de Hel te laten zien.' 96

En toen, niet langer tegen de ander leunend,
en trillend, wendden beiden zich naar mij
en wie dit verder nog had opgevangen. 99

Mijn goede meester kwam vlak bij me staan
en zei: 'Zeg hun wat jij nog meer wilt horen.'
En ik begon, daar hij het wilde, zo: 102

'Zo waar ik hoop dat in de eerste wereld
men zich zal blijven heugen wie u was,
en vele zonnen dat beschijnen mogen: 105

vertel me wie u bent, uit welke stad.
Uw straf, hoe vies en walgelijk ook, weerhoude
u niet om mij daarvan verslag te doen.' 108

'Mijn stad? Arezzo! Albero van Siena
liet mij daar levend branden', zei de een,
'maar waar 'k om stierf, was niet wat mij ook
hier bracht. 111

't Is waar, ik zei hem, maar dat was een grap,
dat 'k mij omhoog kon heffen en kon vliegen.
Maar hij, een grillig man, doch met beperkt 114

Verstand, wou dat 'k die kunst vertoonde;
daarom,
omdat 'k geen Daedalus van hem maken kon,
liet hij mij, door zijn vaders vonnis, branden. 117

Maar tot de tiende en laatste buidel hier
werd ik door Minos, die geen fout mag maken,
verdoemd omdat ik alchemie bedreef.' 120

E io dissi al poeta: 'Or fu già mai
gente sì vana come la sanese?
Certo non la francesca sì d'assai!' 123

Onde l'altro lebbroo, che m'intese,
rispuose al detto mio: 'Tra'mene Sticca
che seppe far le temperate spese, 126

e Niccolò che la costuma ricca
del garofano prima discoverse
ne l'orto dove tal seme s'appicca; 129

e tra'ne la brigata in che disperse
Caccia d'Ascian la vigna e la gran fonda,
e l'Abbagliato suo senno proferse. 132

Ma perché sappi chi sì ti seconda
Contra i Sanesi, aguzza ver me l'occhio,
sì che la faccia mia ben ti risponda: 135

Sì vedrai ch'io son l'ombra di Capocchio,
che falsai li metalli con l'alchìmia;
e te dee ricordar, se ben t'adocchio, 138

com'io fui di natura buona scimia.'

'Was er wel ooit een volk', vroeg ik de dichter,
'zo ijdel als het Sienese? Nee,
daar kunnen zelfs de Fransen nog van leren!' 123

Waarop de andere leproos, die mij
gehoord had, reageerde met: 'Natuurlijk
behalve Stricca, die juist sober was, 126

en Niccoló, die 't eerst de luxe uitvond
van 'n specerij die in een tuin verbouwd werd
waar zo'n gewas het altijd heel goed doet! 129

't Geldt ook niet voor de club die Cascia heel
Zijn wijngaard hielp verbrassen én zijn bossen,
waar Abbagliato graag de slimste was! 132

Opdat u weet wie u zo bijvalt tegen
die lui uit Siena, scherp uw oog dan wat:
u krijgt van mijn gezicht dan wel het antwoord.

U zult dan zien: ik ben Capocchio's schim,
die met zijn alchemie metaal vervalste.
U weet nog goed, als ik mij niet vergis, 138

Hoe goed ik de natuur wist na te apen!'